

Pandemi Penceresinden Dijital Ortamlar, Aktörler, Araçlar, Roller ve Öğretime Yeni Bir Bakış

Mehmet Semih SUMMAK¹ , Barış KALENDER² , İzzet Oktay METE³

Öz

COVID-19 salgını, öğrencilerin uzaktan eğitim platformlarında ve dijital cihazların önünde geçirdiği süreyi arttırmıştır. Pandemiden kaynaklı yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçiş, ailelerin dijital ortamları değerlendirme biçimlerinde değişikliklere neden olmuştur. COVID-19 salgını öncesinde, çocukları sosyal medyadan ve dijital ortamlardan uzaklaştırmaya çalışan ebeveynler ve öğretmenler, pandemi sırasında çocukların uzaktan eğitim oturumlarına erişmeleri ve katılımlarını sağlamak için tam tersi bir tavır almak zorunda kalmışlardır. Bu çalışma, ortaokul, ilkököl ve okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin (N=11) COVID-19 sürecinde okulların kapanmasıyla uzaktan eğitim süreçlerine yönelik değerlendirmeleri hakkında içgörü elde etmek için nitel durum çalışması olarak desenlenmiştir. Veriler, 2020-2021 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında, yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılarak iki aya yayılan bir sürede toplanmıştır. Araştırmanın bulguları, öğrencilerin dijital ortamlara katılımının bağımlılık yapıcı bir davranış olarak değerlendirilmediğini göstermiştir. Ayrıca veliler ve öğretmenlerin öğrencileri uzaktan eğitim oturumlarına zamanında ve kesintisiz katılım için dijital ortamlarda daha fazla vakit geçirmeleri için teşvik ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Hane halkının ve öğretmenlerin dijital medya kullanımına yönelik bu değişen tutumu, ileride farklı sonuçları ortaya çıkaracağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın sonuçları ilerleyen süreçte, çocukların bağımlılık yaratan sosyal medya etkileşimlerinin takibi ve öğretim odaklı internet erişimi, salgın döneminden sonra okulların uzaktan eğitim modunun sürdürülme gerekliliği ebeveynler ve öğretmenlerin karşılaşacağı muhtemel durumlar olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yeniden değerlendirme, COVID-19 uzaktan eğitim, dijital medya katılımı, durum çalışması

Geliş: 31 Mayıs 2023, **Kabul:** 24 Mayıs 2024, **Yayın:** 25 Haziran 2024

A New Perspective on Digital Environments, Actors, Tools, Roles, and Teaching Through the Pandemic Lens

Abstract

The COVID-19 pandemic has significantly augmented household's dependence on distance education platforms and digital devices. The abrupt shift from conventional to online learning has prompted a reassessment of how families perceive digital environments. Pre-pandemic efforts to restrict children's exposure to social media and digital spaces were overturned, necessitating access to and active participation in distance education sessions. In this qualitative case study encompassing teachers (N=11), the research probes their re-evaluation of digital media engagement and distance learning attendance during COVID-19 school closures in basic education. Data were acquired via semi-structured interviews over a two-month period in the latter half of the 2020-2021 academic year. This study's discoveries challenge the conventional view of students' digital engagement as inherently addictive. Instead, parents and educators actively advocated for timely and consistent participation in distance education sessions. This evolving perspective among households and educators regarding digital media consumption has wider implications. It presents challenges in distinguishing between addictive social media usage and educational internet access, especially if distance education endures beyond the COVID-19 era, aligning with Activity Theory's insights into the complex interactions and shifts within educational activity systems.

Keywords: Reassessment, COVID-19, distance education, digital media engagement, case study

Received: 31 May 2023, **Accepted:** 24 May 2024, **Published:** 25 June 2024

¹ Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep, summaksemih@gmail.com

² Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep, Sorumlu Yazar, bkalender@gantep.edu.tr

³ Milli Eğitim Bakanlığı, Gaziantep, methes27@gmail.com

Atf: Summak, M., Kalender, B., & Mete, İ. O. (2024). Pandemi penceresinden dijital ortamlar, aktörler, araçlar, roller ve öğretime yeni bir bakış. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi* 9(1), 52-64. <https://doi.org/10.47479/ihead.1307517>

Giriş

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), uzun bir süredir insanların günlük yaşamının vazgeçilmezleri arasında yer almaktadır. BİT konusunda yeterlik kazanmak ve bu teknolojileri yetkin bir şekilde kullanabilmek, 21. yüzyılda hayatta kalabilmek için tüm öğrencilerin geliştirmesi beklenen temel beceriler arasında sayılmaktadır (Sabbah vd. 2019; Wang, Sigerson ve Cheng, 2019). WEB 2.0 ve WEB 3.0 teknolojilerinin ortaya çıkması, çocukların ve ebeveynlerin okul deneyiminde büyük bir değişimi beraberinde getirmiştir. WEB 1.0 araçları bilgiye erişimde ve kullanmada başarılı iken; kişilerin içerik üreten kullanıcılar olmaları konusunda yeterli bulunmamaktadır (Shivalingaiyah ve Naik, 2008). Carvin (2005) durağan bir bağlantı ağı olarak tanımlanan (Choudhury, 2014) WEB 1.0'ın geliştiricisi olarak anılan Berners-Lee'nin bu platformda hedeflediği işbirlikli içerik geliştirme amacına ulaşamadığını belirtmektedir. WEB 1.0 platformunda yaşanan bu hayal kırıklığı üzerine kişilerin içerik üretmesine, internette bulunan bilgileri güncelleyebilmesine ve yenilerini ekleyebilmesine imkân tanıyan WEB 2.0 platformu ortaya çıkmaya başlamıştır (O'Reilly, 2007). Miller (2005), WEB 2.0 araçlarının kişilerin ihtiyaçları doğrultusunda seçenekler sunduğunu belirtmektedir. Bu durum özellikle eğitim-öğretim faaliyetlerinde geleneksel okul yapısının aksine, zaman ve mekân gibi sınırlamaların kaldırılıp kişisel hedefler belirleme ve bu yönde ilerleme fırsatı sunmaktadır. COVID-19 salgınıyla bir zorunluluk haline gelen uzaktan eğitim faaliyetlerinde (Yamamoto, Özgeldi ve Altun, 2018) WEB 2.0 araçlarının tanıdığı bu fırsatlar kitleler tarafından yaygın halde kullanılmaya başlandıkça geleneksel okul yapısının daha fazla sorgulanmaya başlandığı söylenebilir.

Pandemi, birçok alanda olduğu gibi eğitim faaliyetlerinde de önceden benimsenmiş, alışlagelinen birçok uygulamanın ve bu uygulamalara olan bakış açısının değişimini zorunlu kılmıştır (Sucu, 2020). Benzer şekilde bu süreçte uzaktan eğitim platformlarının sık ve yaygın olarak kullanılması sonucunda hem ebeveynlerin hem de eğitimcilerin dijital ortamlara attikleri algılarının yeniden değiştiği ve şekillendiği söylenebilir. Sonuç olarak, öğretmenler ve veliler yeni bir zorlukla karşı karşıya kalmış olup şu sorulara cevap aramaya çalışmışlardır: Bağımlılık yaratan sosyal medya etkileşimi ve dijital oyunlarda vakit geçirme ile öğretim odaklı internet kullanımını nasıl ayırt edebiliriz? Çocukların internet kullanımını nasıl kontrol etmek daha uygundur? Bu bağlamda ebeveynlerin, çocukların eğlence amaçlı dijital araçları kullanımlarına karşı bazı katı önleyici tedbirleri uygulama ile eğitim-öğretim amaçlı kullanımlarına yönelik geliştirmeleri gereken hoşgörülü bakış açısı arasında bir ikilem yaşamış olmaları doğaldır. Ebeveynlerin yaşamaları muhtemel bu ikilemi ortaya çıkaracak haklı yönlerin olduğu düşünülebilir. Çünkü uzaktan eğitim süreçlerinde dijital araçlarla baş başa kalan çocuklar, ders esnasında sosyal medyayı takip edebilir ve kolaylıkla zihinsel olarak öğrenme ortamından uzaklaşabilir. Bu nedenle pandemi sonrası dönemde cevabı daha fazla sorgulanma ihtimali olan aşağıdaki soruların gündeme getirilerek çözüm aranması gerektiği düşünülmektedir:

-Çocukların interneti farklı amaçlar kapsamında kullanmaları neden ciddi bir sorun olarak ele alınmalı?

-Dijital medyaya uzun süre maruz kalmanın yol açtığı “dijital sarhoşluğun” (Summak, 2021); sosyal, psikolojik ve pedagojik yönleri nelerdir?

-Ebeveynler ve eğitimciler, COVID-19 salgını sırasında artan İnternet kullanımı ve zorunlu çevrimiçi öğrenme oturumlarının gölgelediği akademik erteleme davranışı hakkında ne düşünülmektedir?

-Ebeveynlerin ve eğitimcilerin, çocukların dijital ortamlarda öğrenmek ve eğlenmek için harcadıkları zaman üzerinde daha iyi bir kontrol sahibi olmaları gerekmekte midir?

Bu sorular doğrultusunda tasarlanan bu araştırma, dijital araçların kullanımı özellikle hane halkının değişen bakış açıları konusunda kamuoyunun ve eğitim camiasının dikkatini çekmek için nitel bir desenle ele alınmıştır.

İnternetin Uygunsuz Kullanımı ve Dijital Bağımlılık

İletişim, bilgi alışverişi ve son zamanlarda evden çalışma ve uzaktan eğitim amaçlı dijital sosyal ağlara erişim için internetin kullanılması hayatın akışını büyük ölçüde değiştirmiştir. Cep telefonları ve gelişmiş dijital cihazlar, internet erişimini zamandan ve mekândan bağımsız olarak neredeyse, herkes için ve her yerde daha kolay hale getirmiştir. Bu radikal dönüşüm, insanların alışkanlıklarını da etkilemiş ve özellikle gençler arasında yeni bağımlılık biçimleri yaratmıştır. Aslında internet ve türevleri, uygun ve kontrollü kullanımı öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlayıp sosyalleşmelerine yardımcı olabilmektedir. Ancak patolojik şekilde aşırı ve uygunsuz kullanımı özellikle gençler arasında bağımlılık düzeylerini artırabilmektedir (Gürarslan Baş ve Karatay, 2020). İnternet bağımlılığının kavramsal olarak kabul edilebilir olup olmadığı konusunda bazı tartışmalı konular bulunsa da internet bağımlılığı operasyonel olarak, çevrimiçi etkinliklerle meşgul olma ve davranış kontrol etme veya sınırlama güçlüğü ile belirginleşen tutarlı ve patolojik davranış örüntüsü taşıyan karmaşık bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır (Throuvala, Griffiths, Rennoldson ve Kuss, 2018). Bu bağımlılık sonucunda, kişilerin iş veya akademik performansında düşüş ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, İnternet kullanım bozukluğu, DSM-5 tarafından bir Madde Kullanım Bozukluğu olarak kabul edilmiştir (DSM-5, 2013). İnternetin aşırı ve uyumsuz kullanımı ile dijital medya bağlantılarının neden olduğu rahatsızlıklar hakkında dünya çapında gelişen bir literatür bulunmaktadır. Bağımlılık ve İnternet üzerine incelemeler yapan Moreno-Guerrero vd. (2020), bağımlılık ve internet kullanımını konusunda korkutucu bir yargıya varmıştır:

“...günümüzde ve gelecekte toplumu en çok tehdit eden riskler arasında, özellikle sürekli olarak teknolojik cihazlarla daha fazla etkileşimde olan genç nüfus içinde ciddi davranış bozukluklar ve psikolojik rahatsızlıklar olacaktır.” (s.13).

Aslında Moreno-Guerrero vd.’nin (2020) bahsettiği bağımlılığa benzer olarak oyunla ilgili bağımlılık yapan davranışların izleri 1980'lere kadar uzanmaktadır. 1983'te Soper ve Miller, iki danışmanın, psikolojik rehberlik isteyen bir öğrenciyle yaşadıkları deneyime dayanarak bir video oyunu bağımlılığı vakası bildirmişlerdir. Soper ve Miller'in gözlemlerinde, öğrencinin video oyunuyla “aşk ilişkisi” yaşadığı ve vakanın diğer bağımlılıklarla benzer belirtiler gösterdiğini, başta kompulsif davranış ve sosyal ilişki kurma gibi diğer etkinliklere karşı ilgi kaybı yaşadığını tespit etmişlerdir. Ayrıca bu öğrencinin okul başarısızlığı ve okula olan ilgisinde azalma gibi durumları da ortaya çıktığı ifade edilmiştir (Soper ve Miller, 1983:40). O zamanlar tabletler, akıllı telefonlar ya da yaygın ev tabanlı bilgisayarlar bulunmamakta olup, çocuklar jetonla çalışan video oyun makinelerinin kurulu olduğu ortamlarda bulunmaktaydılar. Young (1997) ayrıca 596 internet kullanıcısıyla dijital bağımlılığı ortaya çıkaran bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmaya katılanların internetin aşırı kullanımından dolayı akademik, sosyal, mesleki ve maddi sorunlar yaşadıkları bildirilmiştir.

Savolainen ve ark. (2020), kapsamlı bir anket ile üç farklı ülkeden gençler (15-25 yaş arası) arasında aşırı İnternet kullanımı, aşırı alkol tüketimi ve sorunlu kumar oynama gibi bağımlılık yapıcı davranışlar arasında tutarlı bir bağlantı bulunduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde eğitim amaçlı olmayan medya kullanımı sanal cinsel mesajlaşma (Cooper ve ark. 2016) siber zorbalık (Cardozo, Dubuni ve Lorenzino, 2017) ve video oyunu bağımlılığı (Griffiths ve Nuyens, 2017) gibi sorunları beraberinde getirme potansiyeline sahip olduğu araştırma sonuçları ile ortaya konmuştur. Ayrıca, "hem iş performansını hem de kişisel yaşamları olumsuz etkileyerek iş ve özel yaşam arasındaki sınırları bulanıklaştıran sosyal medyaya sürekli bağlantı nedeniyle" bir tür “teknolojik istila” meydana gelmiştir (Brooks ve Wang, 2020, s.3). COVID-19 sırasında Kuzey Kıbrıs'ta lise öğrencileri arasında artan erteleme davranışı (Tezer vd., 2020) ve Tayvan'da ortaokul öğrencileri arasında internet bağımlılığının gittikçe yaygınlaşması gibi sorunlu internet kullanımları bildirilmiştir (Lin, 2020).

Avrupa araştırma ağına bağlı çok disiplinli ve çok uluslu bir uzman grubu (N=25), İnternetin sorunlu kullanımına (İSK) dikkat çekerek, dokuz kritik ve ulaşılabılır araştırma önceliği tanımlamıştır. Bunlar şu şekildedir (Fineberg vd., 2018, s.1236):

1. İSK'nin güvenilir fikir birliğine dayalı kavramsallaştırması (ana fenotipleri ve tanımlayıcıları, ilgili eş zamanlı seyreden rahatsızlıkları ve beyin temelli mekanizmaları tanımlama)
2. Farklı İSK biçimlerinin ciddiyetini taramak, teşhis etmek ve ölçmek için yaşa ve kültüre uygun değerlendirme araçları
3. Farklı İSK biçimlerinin sağlık ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin karakterize edilmesi
4. Farklı İSK formlarının klinik seyrini tanımlama
5. Zamanında tanıma ve müdahalelerin önündeki engelleri azaltma
6. Genetiğin ve kişilik özelliklerinin farklı İSK formlarındaki olası rolünü açıklığa kavuşturma
7. İSK gelişiminde sosyal faktörlerin etkisini göz önünde bulundurma
8. Hem İSK'yi önlemek hem de bir kez kurulduktan sonra çeşitli biçimlerini tedavi etmek için etkili müdahaleler oluşturma ve onaylama
9. Erken teşhis ve müdahaleyi iyileştirmek için dijital belirteçler dahil olmak üzere biyo-belirteçleri belirleme

Bu dokuz öncelikli araştırma konusu arasında, mevcut çalışma esas olarak Pandemi'nin “uzaktan eğitimle kamufle edilmiş” sorunlu internet kullanımının ciddiyetinin tanımlanması ve bunun anlaşılmasının gerekli olduğuna işaret eden 2 numaralı konuya karşılık gelmektedir. Aslında, COVID-19 sırasında günlük bir rutin haline gelen uzaktan eğitim sürecinde, öğrencilerin dijital ortamlara dahil olmalarının bağımlılık yaratan internet kullanımına yol açacağı konusunda artan bir endişe olduğu gözlenmektedir. "Uzaktan eğitim" ile kamufle edilen internet kullanımı, dijital bağımlılığı güçlendirebilir. İlgili literatür, yakın zamanda bunu zevk odaklı amaçlar için "uzaktan eğitimle kamufle edilmiş dijital bağımlılık" olarak tanımlayabilir. Dijital medya katılımının yanlış yönetimi, görünüşte pedagojik çalışma altında gençleri daha karmaşık dijital alışkanlıklar zincirine götürecektir olan bu durum, zevk odaklı iştahı da uyarmaya aracılık edebilir. Bu yeni öğrenme yöntemi, kaçınılmaz olarak eğitimcileri, araştırmacıları ve ebeveynleri dijital medya kullanımıyla ilgilenmeye ve ortaya çıkabilecek "uzaktan eğitimle kamufle edilmiş dijital ortam erişimi" ile ilgili uygun tutum ve önlemler geliştirmeye teşvik edeceği düşünülmektedir.

COVID-19 salgını, hane halkının uzaktan eğitim platformlarında ve dijital cihazların önünde geçirdiği süreyi arttırmıştır. Yüz yüze eğitimden çevrimiçi öğrenme seçeneklerine pandemi kaynaklı acil geçiş, ailelerin dijital ortamları değerlendirme biçiminde değişikliklere neden olabileceği düşünülmüştür. Bu bağlamda bu çalışma, pandemi sürecinde eğitimde dijital araçların kullanımına yönelik geleneksel düşünceler ile çocuklarla yakın ilişkide olan yetişkinlerin (veliler ve öğretmenler) karşılaştığı ikilemleri ve bu durumu nasıl ele aldıklarını anlamayı amaçlamaktadır.

Kuramsal Çerçeve

Aktivite Kuramı, temelde Vygotsky (1978, 1998) ve Leontiev'in (1978) görüşlerinden türetilmiş bir çerçevedir ve insan etkinliklerini, sosyal bağlamları ve etkileşimleri göz önünde bulundurarak inceler. Engeström ise (2014) aktivite sistemlerini nesne yönelimli olarak değerlendirir ve aracılı (mediated) ve kolektif olarak tanımlar; araştırmacıların aktivite sistemlerini çözümlenerek bireyler-aktörler, eylemler, araçlar, yeni roller-görevler ve çevre arasında meydana gelen etkileşimleri anlamaya çalışırlar.

Bu teori, özellikle eğitimdeki aktiviteleri ve bu aktivitelerin içinde yer alan unsurları anlamak için kullanılır. Bu kuram, eğitim süreçlerindeki etkileşimlerin ve değişikliklerin anlaşılmasında temel bir çerçeve sunar. Çalışmada, çocuklarla yakın ilişkide olan veliler ve öğretmenler arasındaki ikilemler, Aktivite Kuramının odaklandığı etkinlikler ve aktörlerin olası yeni rolleri ve etkileşimleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, eğitimde dijital araçların kullanımıyla ilgili geçmiş deneyimlerin, yeni gereksinimler ve beklentilerle nasıl çatıştığı ve bu çatışma alanlarının nasıl yönetilebileceğini anlaşılmasına çalışılmıştır.

Bu çalışmada, Aktivite Kuramının bu unsurları eğitimde dijital araçların kullanımı bağlamında analiz edilmiştir. Yetişkinlerin (veliler ve öğretmenler) karşılaştığı ikilemler ve bu durumu ele alma şekilleri, Aktivite Kuramı'nı sağladığı bakış açısıyla incelenmiş ve aktivite sistemleri içindeki etkileşimler değerlendirilmiştir.

Yöntem

Bu aşamada araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 döneminde öğretim faaliyetlerinin tamamen çevrimiçi ortamlara taşınmasıyla birlikte bu sürecin paydaşları olan öğretmenler, öğrenciler, veliler ve eğitim sistemi/kurumlarının dijital ortamlara ve cihazlara yönelik bakış açılarındaki bir değişim olup olmadığını ortaya koymaya çalışmaktır. Durum çalışması; bir veya daha fazla durumun derinlemesine incelendiği (Creswell, 2007), gerçek yaşam, güncel bağlam ya da ortamın içindeki bir durumun araştırıldığı (Yin, 2009; Creswell, 2007), bütüncül bir bakış açısı ile ilişkili etkenlerin durumu hangi yönlerden etkilediğini ve durumdan nasıl etkilendiklerinin belirlendiği (Cohen, Manion & Morrison, 2005), karar ve karar verme süreçleri (Yin, 2009) ile bir sürecin benzer ve farklı boyutlarıyla (Kohn, 1997) araştırıldığı çalışmalardır. Bu bağlamda, bu çalışmada uzaktan eğitimle internet ve dijital araç kullanımının zorunlu hale gelmesinin bu araçların kullanımına yönelik bir anlayış değişikliğine yol açıp açmama durumunun derinlemesine incelemesini amaçlanmasından dolayı araştırma durum çalışması deseni ile yürütülmüştür.

Katılımcılar

COVID-19 döneminde öğretim faaliyetlerinin tamamen çevrimiçi ortamlara taşınmasıyla birlikte bu sürecin paydaşları olan öğretmenler, öğrenciler, veliler ve eğitim sistemi/kurumlarının dijital ortamlara ve cihazlara yönelik bakış açılarındaki bir değişim olup olmadığını ortaya koymaya çalışan bu çalışmada 11 öğretmenden veri toplanmıştır. Toplanan verilerin zenginlik sağlaması ve konuya yönelik bütüncül bir bakış açısı kazandırması amacıyla görüşme yapılan katılımcıların kıdem, cinsiyet, eğitim kademesi ve okul türü kriterleri bakımından farklılık göstermelerine dikkat edilmiştir. Eğitim paydaşları arasında yaşanan bu sürecin tüm boyutlarıyla ortaya konması amacıyla bu farklı katılımcılar, maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiştir (Marshall, 1996). Katılımcılara yönelik demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri.

		N
Cinsiyet	Erkek	4
	Kadın	7
Kıdem	1-5 yıl	4
	6-10 yıl	3
	11-15 yıl	1
	16 yıl ve ++	3
Eğitim Kademesi	Okul Öncesi	1
	İlkokul	8
	Ortaokul	2
Okul Türü	Devlet	8
	Özel	3
Toplam		11

Tablo 1’de demografik bilgilerine yer verilen öğretmenler, pandemi sürecinde görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın amacı doğrultusunda farklı öğretim kademelerindeki öğrencilerin internet kullanım durumu ve bu kullanımla ilgili olarak farklı paydaşlarının ne gibi bir bakış açısına sahip olduğunun anlaşılması adına farklı öğretim kademelerinden gönüllü öğretmenlerle görüşülmüştür. Yine farklı bakış açılarını sunması amacıyla cinsiyet, kıdem ve okul türü çeşitliliğine dikkat edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacılar, çalışmanın amaçları doğrultusunda ilgili literatürü inceleyerek katılımcıların araştırma konusu hakkındaki düşüncelerini, bu bağlamda ne gibi durumlarla karşılaştıklarını ve sürecin oluşturduğu durumlar hakkındaki bakış açılarını ortaya koymak adına yarı yapılandırılmış görüşme protokolü hazırlamıştır (Patton, 2002). Bu görüşme protokolü, katılımcıların araştırma konusu hakkında görüşlerini genel olarak ifade edebilecekleri bir soru ve her bir paydaşın dijital ortamlara ve cihazlara yönelik nasıl bir perspektif değişimi yaşadıklarını ortaya koymak adına dört soru toplamda ise beş sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler, araştırmacıların birlikte katıldığı çevrimiçi bir platform üzerinden yürütülmüştür. Her bir görüşme yaklaşık 15-25 dakika arası sürmüştür. Araştırmacıların birisi görüşmeyi yaparken diğerleri gözlem yaparak notlar tutmuşlardır. Yapılan bu görüşmelerde sekizinci görüşmeden sonraki son üç görüşmede verilerin tekrar edildiği fark edilince doyum noktasına ulaşıldığı düşünülerek veri toplama süreci durdurulmuştur. Yapılan görüşmeler sonrasında üç araştırmacı verileri bağımsız olarak değerlendirmiş ve transkript edilmiştir. Veri analizine geçilmeden önce verilerin doğruluğu karşılaştırılmış ve katılımcıyla ek bir görüşme yapılma ihtiyacının olup olmadığı üzerine görüş birliğine varılmıştır.

Veri Analizi

Çevrimiçi olarak yapılan görüşmelerden sonra görüşmeyi yapan araştırmacı ile görüşmeyi gözlemleyen ve not alan araştırmacılar tartışmış önemli görülen hususların altı çizilmiş ve bu şekilde bir ön analiz hazırlık süreci yürütülmüştür. Devamında katılımcıların izni alınarak kaydedilen görüşmeler transkript edilmiştir. Daha sonra araştırmacıların tamamı bağımsız olarak transkripti alınan görüşmeleri içerik analizi ile çözümlemeye çalışmış olup daha sonra her bir katılımcıya yönelik analizler karşılaştırılmıştır. İçerik analizi ile verilerden elde edilen çıkarımları kategorilerle ilişkilendirerek, sonuçların çıkarımsal niteliğini arttırmak (Downe – Wamboldt, 1992) ve elde edilen verileri anlamlı olarak açıklayabilecek örüntü ve temalara ulaşmak amaçlanmaktadır (Patton, 2002). Bu doğrultuda, görüşmede bulunan her bir soru için öncelikle kodlamalar yapılmış, ortaya çıkarılan kodlar düzenlenmiş ve birbiriyle ilişkili kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Diğer taraftan araştırmacıların bağımsız olarak yaptığı kodlamalar karşılaştırılmış, görüş birliği ve ayrılığı hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Kodlayıcı güvenilirliği % 86,10 olarak hesaplanmıştır. Diğer taraftan bulguların sunumunda ortaya çıkan kodları temsilen katılımcılardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu yolla araştırma tutarlılığına katkı sunmak hedeflenmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada, uzaktan öğretim sürecinde paydaşların dijital cihazlara ve dijital öğrenme ortamlarına yönelik perspektiflerin bir değişim olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin bakış açısıyla öğretmen, öğrenci, veli ve eğitim sisteminde ne gibi değişim ve dönüşümlerin olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen veriler bu paydaşlardaki değişim ve dönüşümü ortaya koyması açısından alt başlıklar halinde düzenlenerek sunulmuştur.

Uzaktan öğretim sürecinde öğretmenlerin dijital cihazlara ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısındaki dönüşümler

Görüşme yapılan öğretmenler, COVID-19 sebebiyle öğretim faaliyetlerini sürdürmek için alternatif bir yol olarak dijital medya araçlarıyla dijital platformları kullandıklarını belirtmişlerdir. Uzaktan öğretime yönelik bu deneyimleme sürecinde bu araç ve platformlara yönelik bir bakış açısı değişimi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Tablo 2’de öğretmenlerin bu bakış açısı değişimine yönelik ifadelerinden elde edilen tema ve kodlamalara yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin dijital cihaz ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısı değişimi.

Tema	Kod
Farkındalık geliştirme	Yüz yüze eğitime BİT i entegre etme farkındalığı Dijital platformlardan faaliyetlere katılmak daha kolay ve masrafsız olduğu anlayışı Teknolojinin bir eğitim aracı olduğuna yönelik bilinç geliştirdi Dijital ortamların sadece eğlence aracı olmadığı anlaşıldı
Yeterlilik kazanma	Dijital ortamların can dostu olduğu fikri Dijital teknolojiler konusunda tüm paydaşlar büyük kazanımlar elde etti Dijital okuryazarlıkta yetersiz olduğu anlaşıldı Dijital okuryazarlık geliştirdi BİT kullanma becerisi ve özgüveni geliştirdi Dijital ortamların eğitime entegrasyonu konusunda fırsat penceresi sundu

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen veriler ışığında öğretmenlerin uzaktan öğretime yönelik bakış açısındaki değişimi iki tema altında toplanabilmektedir. Bunlardan birisi “farkındalık geliştirme”dir. Öğretmenler bu süreçte; BİT’in eğitime entegre edilmesi gerektiği, dijital platformların zaman ve maliyet açısından ekonomik olduğu, teknolojinin bir eğlence aracı olduğu görüşünün yerine eğitim faaliyeti yürütme aracı olduğunu dile getirmişlerdir. Bu duruma yönelik bir öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“BİT konusundaki birikimimi eğitim-öğretime entegre edebildim. Bu süreçte bunun önemini kavradım ve yüz yüze eğitime döndüğümde bu becerilerimi eğitime transfer edeceğim. Bu süreçte kendimi daha da geliştirme fırsatı elde ettim, bana zenginlik sağladı. Ayrıca bu sürecin bazı işleri kolaylaştırdığını fark ettim. Örneğin, bir konu için sağlık çalışanlarına kolaylıkla dersime entegre edebildim. Diğer taraftan bu süreçte veliyi eğitim-öğretim süreçlerine daha kolay dahil edebildik.” Ö3

Yukarıdaki öğretmen görüşünden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerde, dijital ortamlara yönelik farklı bir perspektif geliştirilmeye çalışıldığı görülmektedir. İkinci tema ise “yeterlilik kazanma”dır. Öğretmenler bu süreçte bu araçların kullanımına yönelik farkındalık geliştirdikten sonra bu yönde yeterlilik kazandıklarını ya da bu yönde kendilerini geliştirmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu duruma yönelik bir katılımcının görüşleri şu şekildedir:

“COVID-19 süreci, dijital ortamların işe yararlılığını gösterdi. Bu konuda eğitim sitemine yönelik öğretime uzaktan eğitim ve dijital ortamların kullanımı konusunda hazırlıksız olduğumuzu gördük. Bu sayede özellikle öğretmenler, dijital araçların eğitime dahil edilmesi hususunda bir farkındalık oluştu ve bilgi ve beceriler edinmeye başladılar. Bu durum oluşmasaydı belki öğretmenler bu kazanımı edinemeyecekti. Bir musibet bin nasihatten hayırlıdır hesabı.” Ö8

Yukarıdaki katılımcı görüşlerine göre öğretmenlerin COVID-19 sürecinde öğretimi bu platformlar üzerinden yürütmeye yönelik farkındalık geliştirdiklerini ve bu doğrultuda bu süreçleri daha etkili ve verimli yürütmek adına bilgi ve becerileri geliştirmeye çalıştıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin bu araçlardan faydalanmak adına bir bilinç geliştirirken BİT kullanma becerisini eksikliğini fark edip bu yönde gelişim sağladıkları anlaşılmaktadır.

Uzaktan öğretim sürecinde öğrencilerin dijital cihazlara ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısındaki dönüşümler

Görüşme yapılan öğretmenler, COVID-19 pandemisi sürecinde, öğrencilerin dijital araçları eğitim amaçlı kullanmaya yönelik bir bakış açısı geliştiğini ancak öğrencileri sürece adapte etme konusunda bazı güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda öğrencilerin bakış açısıyla ilgili tema ve kodlamalar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin dijital cihaz ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısı değişimi.

Tema	Kod
Yeniden değerlendirme	BİT kullanma becerilerini transfer etme Eğitim odaklı bakış açısı geliştirme BİT’i kullanma konusunda özgüven geliştirme Okulu simüle etme aracı
Güçlükler	Motivasyon süresinde düşüklük Farklı uyarıcıların sürece dahil olması Kontrol edilemezlik

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin uzaktan öğretim sürecinde öğrencilerde dijital ortamlarda öğretimi sürdürmede bazı değişimler meydana geldiğini belirtmişlerdir. Bu değişimler “yeniden değerlendirme” teması altında değerlendirilmiştir. Çünkü öğretmenler, öğrencilerin BİT bilgi ve becerilerinin iyi düzeyde olduğunu, dijital platformlara aşina olduklarını ve adaptasyon sürelerinin daha iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak bu bilgi ve becerilerinin ve aşinalıklarının daha çok bu ortamlardaki oyunlardan kaynaklandığını dile getirmişlerdir. Bu yönden edinmiş oldukları bilgi ve becerilerinin zamanla eğitim amaçlı kullanmaya yöneldiğini, bu bilgi ve becerilerini öğretim faaliyetlerini sürdürmede kullanmaya başladıklarını ve okul hayatını bu platformlar aracılığıyla sürdürme yönünde motivasyon geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Örnek olarak aşağıda bir öğretmenin görüşlerine yer verilmiştir.

“COVID-19 sürecinde, öğrencileri tablet, bilgisayar gibi araçlara adapte etmekte hiç zorlanmadık. Zaten bu araçları kullanıyorlar ve bizden iyi durumdalar. Fakat bu araçları bilgisayar, telefon oyunları için kullanıyorlar. Bu becerilerini zamanla uzaktan öğretime uyarlamaya başladılar. O zaman verimli süreçler geçirmeye başladık.” Ö5

Yukarıdaki öğretmen görüşünden görüleceği üzere, öğrencilerin bu süreçte kendilerini geliştirdikleri ve mevcut bilgi ve becerilerini öğrenme odaklı kullanmaya başladıkları belirtilmiştir. Diğer taraftan öğretmenler, bu süreçte öğrencilerin dikkatlerinin yüz yüze eğitime göre daha çabuk dağıldığını ve dikkatlerini diri tutmada zorlandıklarını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin uzaktan öğretim süreçlerini yürütürken derse katıldıklarında başka işlerle uğraştıklarını bu araçlar üzerinden farklı etkinliklere katılıp katılmadıklarını kontrol etmenin güç olduğunu belirtmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda bu veriler, “güçlükler” teması altında değerlendirildi. Aşağıda bu konuda bazı öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

“Bu süreçte öğrencinin öğrenme sorumluluğunu alması çok önemli bir hal aldı. Çünkü birçok dikkati dağıtacak unsur ve alışkanlıklar var. Dersle ilgilenirken diğer taraftan sosyal medyada gezinebiliyorlar ve bunu anlamak kontrol etmek oldukça güç. Bazen nasıl dikkatlerini çekeceğimi ve bu dikkati sürdüreceğimi bilemiyorum.” Ö9

“Öğrenciler istediği zaman ve mekanda derslere katılabiliyorlar, tekrar edebiliyorlar. İstedikleri içeriğe ulaşabiliyorlar ve kendilerini geliştirebiliyorlar. Ancak bunu her öğrenci yapamıyor. Bazı öğrenciler ders çalışırken ya da derse katılırken bir yandan oyun oynuyorlar veya sosyal medyada geziniyorlar. O yüzden öğrencinin istekli olması çok önemli.” Ö11

Yukarıda görüşlerine yer verilen öğretmenler, bu süreçte öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu almasının uzaktan öğretim sürecinde önemli bir unsur olduğunu vurgulamıştır. Bu durum uzaktan öğretim süreçlerinin öğrenenlere öğrenme hızını ayarlama, yer ve zamandan bağımsızlık gibi kolaylıklar sağlayarak öğrenmeyi bireyselleştirme fırsatı sunmasının yanında, dijital platformların öğreneni farklı uyarıcılarla engellediği çıkarımı yapılabileceğini göstermiştir. Böyle bir bağlamda, öğrenenin kişisel sorumluluk alması büyük önem kazanmaktadır.

Uzaktan öğretim sürecinde öğrencilerin dijital cihazlara ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısındaki dönüşümler

Katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda, pandemi sürecinde velilerin dijital platformlar üzerinden gerçekleşen öğretim süreçlerine yönelik farklı bir yaklaşım süreci yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Velilerin uzaktan öğretimin ilk başlarında, bu öğretim sürecinin etkisiz olacağına inandıkları, verimsiz bir süreç olacağını, dijital araçlarla öğretimin gerçekleşmeyeceğini, bu araçların sadece vakit geçirme için kullanılabileceğine dair bir algıya sahip olduklarını; ancak devam eden süreç içerisinde bu algıların değiştiğini ve daha farklı yaklaşımlar sergiledikleri ortaya konmuştur. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda velilerin uzaktan öğretime yönelik yaklaşımları ile ilgili tema ve kodlamalar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Velilerin dijital cihaz ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısı değişimi.

Tema	Kod
Kabullenmeme	Zaman geçirme araçları Verimsiz bir süreç Öğrenme gerçekleşmez Zaman kaybı
Perspektif dönüşümü	Öğrenme temelli bir bakış açısı Eğitim her yerde Öğrenci öğrenmesini destekleme Öğretim sürecine ortak olma BİT bilgi ve becerilerini geliştirme
İkilem	Süre konusunda kararsızlık Tepkide belirsizlik Denge kurmada güçlük yaşamada

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen veriler sonucunda, velilerin uzaktan öğretim sürecinde bir değişim/dönüşüm yaşadıkları görülmektedir. Velilerin ilk olarak dijital araçların zaman geçirmeye yarayan, öğrenmeyi sağlayacak bir unsur olarak görmeyen bir perspektife sahipken; zamanla bu bakış açısında bir dönüşüm gerçekleştirerek bu süreçlere inandıkları ve destek vermeye çalıştıkları görülmeye başlanmıştır. Elde edilen bu verilerin analizi sonucunda ilk yaşadıkları mevcut duruma itiraz ve inançsızlıktan dolayı “kabullenememe”; devamındaki zihinsel değişimleri ise “perspektif dönüşümü” temaları altında değerlendirilmiştir. Bu bağlamda bir öğretmenin ifadeleri şu şekildedir:

“Velilerde zamanla farklı bir yaklaşım ortaya çıkmaya başladı. Önceleri boş bir heves olarak ve aldatmaca olarak gördükleri uzaktan öğretim süreci sonunda, öğrenci öğrenmelerini desteklemeye başladıkları, kişisel olarak kendilerinin de bu ortamları kullanarak geliştirdiklerini ve bize bu konuda tavsiye de bile bulunmaya başladıklarını gördük. Veli ne kadar işin içine girerse bizim için o kadar iyi. Velinin inançları, bakış açıları değiştikçe sürecin verimliliği artıyor, öğrencilere imkan vermeye başlıyorlar” Ö1

Yukarıdaki öğretmen görüşü incelendiğinde, uzaktan öğretim süreçlerinde bir değişim yaşanmaya başladığını, velilerin bir adaptasyon sürecinden geçtiklerini, dijital platformlar aracılığıyla öğrenmenin gerçekleşeceğine inandıkları ve bu yönde destek sağladıkları görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenlerin bu değişim/dönüşüm sürecinde bazı ikilem durumları yaşadıkları aktarılmıştır. Uzaktan öğretim süreci öncesi genelde eğlence, oyun, iletişim vb. bir araç olarak görülen dijital araçları öğrenciler kullanırken veliler genelde bu araçlardan onları bir an önce uzaklaştırmaya çalıştıkları, fazla zaman geçirmemeleri için sürekli uyardıkları ifade edilmişken; uzaktan öğretim sürecinde bu araçların bir öğrenme gerçekleştirdiğini ve öğretimin bunlar üzerinden gerçekleşeceğine yönelik bir bakış açısı geliştirmeleriyle öğrencilere nasıl tepki vereceklerini, onların bu araçlarla ne kadar zaman geçirmeleri gerektiği konusunda nasıl bir uyarı vermeleri gerektiği konusunda karar vermede güçlük yaşadıkları belirtilmiştir. Bu bakımdan bu yönde elde edilen veriler yaşanan kararsızlıklardan dolayı “ikilem” olarak temalaştırılmıştır. Aşağıda bir öğretmenin görüşlerine yer verilmiştir.

“Bu süreçte veliler daha fazla sürece ortak oldular. Onlar ikna oldukça bizim işimiz ve sürecin etkisi arttı. Bu süreçte velilerle daha sık görüşür olduk. Veliler bu süreçte en çok öğrencilerin bu süreçte dijital aletlerle geçirdikleri zamanlarda nasıl tepki vereceklerini bilemediklerini söylüyorlar. ‘Kalkın cihazın başından, bu kadar yeter dediklerimizde; ders yapıyorum, ödevlerimi yapıyorum, araştırma yapıyorum’ gibi cevaplar aldıklarını ve bu durumda nasıl tepki geliştireceklerini bilemediklerini ifade ediyorlar. Doğrusu bizler de bu konuda bir güçlük yaşamıyor değiliz.” Ö3

Yukarıdaki öğretmenin görüşleri değerlendirildiğinde, velilerin öğrencilerin uzaktan öğretim sürecinde kullandıkları dijital araçlara ne kadar zaman ayırmaları gerektiği ve buna yönelik nasıl bir tepki geliştirecekleri konusunda bir kararsızlık yaşadıkları görülmektedir. Bu durum dijital araçların birçok unsuru içerisinde aynı anda barındırmasıyla açıklanabilmektedir. Bu bağlamda, öğrencinin öğrenme sorumluluğunu almasının oldukça kritik bir unsur olduğu görülmektedir. Sorumluluğunu alan öğrenci dijital araçları kullanma hususunda şeffaf olacak ve veli-öğrenci arası güven oluşacaktır. Böylece velilerdeki bu belirsizliğin ortadan kalkması mümkün olabilecektir.

Uzaktan öğretim sürecinde eğitim sisteminin dijital cihazlara ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısındaki dönüşümler

Katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda, pandemi sürecinde dijital araç ve ortamlara yönelik bir bakış açısı dönüşümü öğretmen, öğrenci, veli gibi beşeri paydaşların yanı sıra eğitim sistemlerinde de bu dönüşümün yaşandığı ortaya konmuştur. Katılımcılar, bu tür bakış açısı dönüşümünü eğitim politikası yapıcılarının ve ilgili otoritelerin konuşmalarından ve bu sistemi daha etkili ve verimli hale getirmek için yaptıkları düzenlemelerinden anladıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda elde edilen verilerin analizi sonucunda, uzaktan öğretime sürecinde eğitim sistemindeki değişim süreçleri ile ilgili tema ve kodlamalar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. *Eğitim sisteminin dijital cihaz ve öğrenme ortamlarına yönelik bakış açısı değişimi.*

Tema	Kod
Hazırlıksız yakalanma	Belirsizlik yaşama Uzaktan öğretime hazırlığın olmaması Öğretmenlerin hazırlıksız olması
Sistemi ve personeli geliştirme	Personelin mesleki gelişimini artırma Webinarlar düzenleme Mevcut sisteme entegre etme Uzaktan öğretime yönelik içerik geliştirme
Sosyal adaleti sağlama çabası	Sosyal destek sağlama Kapsayıcı olma gayreti Alt yapı sorunlarına odaklanma Alternatif üretme

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen veriler sonucunda, eğitim sistemini uzaktan öğretime uygun hale getirme süreci yaşandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretmenler öncelikle mevcut eğitim sisteminin uzaktan öğretime hazırlıksız yakalandığını ve bu konuda güçlükler yaşandığını öne sürmüşlerdir. İnternet alt yapı sorunu, tüm öğrencilere ulaşma sorunu, gerekli alet ve imkanların herkeste olmaması, öğretmenlerin bu süreci yürütme bilgi ve becerisinin olmaması gibi sorunların olduğu belirtilmiştir. Bu sorunlar dolayısıyla bu değerlendirmeler “hazırlıksız yakalanma” altında toplanmıştır. Bununla beraber süreç ilerledikçe iyileştirmeye ve geliştirmeye yönelik bazı adımların atılmaya başlandığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda bu yöndeki veriler ise “sistemi ve personeli geliştirme” teması altında toplanmıştır. Bu konuda bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Pandemi ortaya çıkınca ne yapılacağı, nasıl bir yol izleneceği konusunda bir belirsizlik vardı. Gerekli alta yapı her yere ulaşmış durumda değildir. Her öğrencimizin interneti yoktu, bazılarının bir (dijital) aracı yoktu. Öğretmenler olarak bizlerin bu yönde bir deneyimi yoktu. MEB’in yeterli içeriği yoktu. Bunlar birleşince sorun yaşamak kaçınılmaz oldu. Ancak bir dönem sonra çözümler üretilmeye başlandı.” Ö4

“Koronavirüs ortaya çıkınca uzaktan öğretime geçtik ama genel olarak bir hazırlıksız olma söz konusuydu. Hem aileler hem bizler hem öğrenciler hem de eğitim düzenimiz. Devam eden süreçte öğrencilere tablet dağıtımı -özellikle dar gelirli ailelerin çocuklarına-, internet hediye edilmesi, alta yapı olmayan yerlerle ilgili çalışmalar yapılması durumu bir nebze düzeltti.” Ö2

“Bu süreçte MEB, bizlerin dijital araçları daha verimli kullanmamız için ve bu araçlarla daha iyi öğretim süreçleri geliştirmemiz için webinarlar düzenledi. Mesleki gelişimimiz üzerinde durdu. Zaten artık bu ayrılmaz bir parça haline geldi. Artık normal hayata dönsek bile MEB’in bu süreci devam ettirerek kullanacağını düşünüyorum.” Ö8

Yukarıdaki öğretmen görüşleri incelendiğinde eğitim sisteminin ilk başlarda bir hazırlıksız yakalanma ve belirsizlik yaşama durumu olduğunu belirttikleri görülmüştür. Devam eden süreçte gerekli çalışmalar yaptığını, durum analizleri ile ihtiyaçları ortaya koymaya çalıştığı ve devamında bazı çözümler üretmeye çalıştığı görülmektedir. Ayrıca eğitim sisteminin pandemi sonrası uzaktan öğretim süreçlerinin işe yararlığını fark ettiğini ve uzaktan öğretim sürecini mevcut sisteme entegre edeceğine yönelik bir algı geliştirdiği görülmektedir. Diğer taraftan özellikle sosyoekonomik düzey açısından dezavantajlı olan çocuklara destek olmak amacıyla televizyon aracılığıyla öğretim yayınları yapma, tablet

dağıtma, alt yapı sağlama gibi bazı çözümler üretmeye çalışıldığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda bu verilerden elde edilen çıkarımlar “sosyal adaleti sağlama çabası” teması altında toplanmıştır. Bu bir öğretmen görüşü şu şekildedir:

“Öğrencilerin (bir kısmının) araçları yoktu derslerden, okuldan, eğitimden uzak kalıyorlardı. Buna çözüm olarak televizyon aracılığıyla alternatif bir çözüm üretildi. Bu öğrencilerin eğitimden uzaklaşmasını bir bakıma engelledi. Sonra yapılan yardımlarla öğrencilerin dijital ortamlara erişilmesi sağlandı. Bazı öğrenciler farklı sebeplerden dolayı dışlanmış durumdaydı. Ancak MEB zamanla kapsayıcılık anlayışıyla daha geniş kesimlere ulaşmaya çalıştı.” Ö6

Yukarıdaki öğretmen görüşlerinden anlaşılacağı üzere sisteminin özellikle düşük sosyoekonomik kesimlere bazı çalışmalar yaptığını, bazı alternatif çözümler (TV yayını gibi) üretmeye çalıştığı anlaşılmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, COVID-19 sürecinde ve sonrasında uzaktan öğretim süreçlerinde öğrencilerin dijital ortamlarla daha fazla etkileşim içinde bulunmasının öğretmenlerin perspektifinden öğretmen, veli, öğrenci ve eğitim sisteminde bu ortamlara ayrılan zamana ve verilen anlamlara yönelik algısal bir değişim/dönüşüm olup olmadığı ortaya koymaya çalışılmıştır. Bu çalışmada 11 öğretmenle yapılan görüşmelerle öğretmenlerin, velilerin, öğrencilerin ve eğitim sisteminin dijital ortamlara yönelik zihinsel dönüşümü incelenmiştir. Yapılan görüşme sonuçları tüm paydaşlarda dijital ortamlara yönelik bir bakış açısı dönüşümü yaşandığı buğularına ulaşılmıştır. Ancak her bir paydaşın (öğretmen, veli, öğrenci ve eğitim sistemi) farklı değişimler yaşadığı belirlenmiştir.

Öğretmenlerin bu süreçte uzaktan öğretim ortam ve araçlarına yönelik değerlendirmelerinde ciddi bir değişim yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle BİT kullanma ve eğitim ortamlarına entegre etme konusunda bir farkındalık geliştirdikleri, bu dijital ortamları sadece sınıfta öğrenci motivasyonunu yükseltmek ya da öğrencileri eğlendirmek amaçlı kullanmanın ötesinde, ana akım eğitim ortam ve araçları olarak kullanabileceklerine dair bir perspektif geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu farkındalık ile BİT becerilerini geliştirme ve bunları eğitim ortamlarıyla bütünleştirme konusunda kendilerini geliştirecek mesleki gelişim eğitimlerine katılmaya çalıştıkları ulaşılan sonuçlardandır. Bu sonucu destekler nitelikte Nawaz (2011) öğretmenlerin uzaktan öğretim süreçlerini yönetebilmeleri ve BİT kullanma becerilerini geliştirebilmeleri için çevrimiçi mesleki gelişim programlarına katılabileceklerini ifade etmiştir. Diğer taraftan bu çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin uzaktan öğretim süreçlerini yönetebilmeleri için kendilerini hazırlamaları gerektiği ve bu konuda gelişime açık olmaları gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Ustun ve Tracey’in (2019) belirttiği üzere öğretmenlerin uzaktan öğretim süreçlerinde öğrencilere rehberlik etmek ve öğretim sürecini yönetebilmek için BİT becerilerini geliştirmeleri ve bu konuda gelişime açık olmaları gerekmektedir. Çünkü eğitimcilerin uzaktan öğretim süreçlerine yönelik hazırbulunmuşluklarının öğretim faaliyetlerinin niteliği üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur (Ouma, Awuor ve Kyambo, 2013).

Öğrencilerin bu süreçte öğretmenlere göre daha farklı bir perspektif değişimi yaşadıkları gözlenmiştir. Z kuşağı öğrencilerin dijital cihazları kullanma becerileri, aşinalıkları ve geçirdikleri zamanın öğretmenlere ve velilere göre daha ileri düzeyde olduğu ifade edilebilir. Öğrenciler, bu özelliklerinden dolayı “dijital yerliler” olarak nitelendirilebiliyorlar (Small ve Vorgan, 2011). Dijital yerli olarak nitelendirilebilecek öğrencilerin bu dijital ortamları kullanma hususunda güçlük yaşama ya da kendilerini adapte edememe gibi problemlerden ziyade bu dijital ortamlarda geçirdikleri zamanı ve geliştirdikleri bilgi ve beceriyi eğitim amaçlı platformlara transfer etmede güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma sonuçlarıyla benzer olarak Waycott, Bennett, Kennedy, Dalgarno ve Gray’in (2010) çalışmasında, öğrencilerin günlük yaşamlarında kullandıkları teknoloji ve beceriler ile öğrenme aracı olarak kullanılan teknoloji arasında bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. White (2007), öğrencilerin bu platformlardaki öğrenme faaliyetlerine yönelik algılarının öğrenmenin gerçekleşmesi üzerinde doğrudan katkı sağladığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin uzaktan öğretim süreçlerine yönelik algısının bu süreçlerden elde edilecek başarı üzerinde doğrudan bir etkileye sahip olacağı ifade edilebilir. Kısaca, öğrencilerin öğretmenlere ve velilere göre bu cihazları kullanma, ön bilgi ve beceri açısından daha hazır konumda oldukları ifade edilebilir ancak bu cihazlara yönelik bilgi ve becerilerini vakit geçirme ve eğlence odaklı platformlar üzerinden geliştirdikleri için eğitim ortamına transfer etmede bir karmaşa yaşadıkları söylenebilir. Fakat zamanla bu transfer işlemini başarı ile gerçekleştirdiklerini ve bu konuda özgüven geliştirip, okul iklimini bu cihazlar üzerinden geliştirmeye yönelik bir bakış açısı geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda dijital platformlarda yürütülen öğrenme faaliyetlerinin başarısının öğrenen bireyin motivasyon ve öz disiplin seviyelerine bağlı bir durum olduğu vurgulanmıştır (Kuriplachova vd., 2019). Ancak bu süreçte öğretim faaliyetlerine katılırken bir anda dikkatini dağıtabilecek bir uyaran gelebilme ya da kendisi anlık olarak eğitim dışı platformlara yönelebilmektedir. Bu durum onların motivasyonlarını olumsuz etkileyen bir unsur olduğu ve bu durumun öğretmen, veli ve öğrencilerin kendileri tarafından kontrol edilemezliği hala zorluk yaratan bir çelişki olarak varlığını korumaktadır. İlgili literatür incelendiğinde, dijital platformların öğrencilere öğrenme süreçlerini düzenlemede bağımsızlık ve kişisellik kazandırması avantaj olarak görülürken (Meyer, 2014) dijital platformların öğrenme sürecine dahil edilmesiyle motivasyon, odaklanma, iletişim gibi konularda bazı güçlüklerle yaşandığı ifade edilmektedir (Ardıç ve Altun, 2017).

Velilerin ise öğretim faaliyetlerinin dijital ortamlara geçiş sürecinde en fazla kafa karışıklığı yaşayan kitle olduğu söylenebilir. Çünkü ne öğrenci ne de öğretmen gibi bu öğretim sürecinin aktif tarafları olmadıkları için bu süreci anlamlandırmada daha fazla güçlük yaşadıkları ifade edilebilir. Velilerin bu süreçte dijital platformlar üzerinden yürütülen öğretim süreçlerine ön yargıyla yaklaştıkları, öğrenmenin bu ortamlarda gerçekleşmeyeceği, verimsiz bir süreç olacak gibi

olumsuz bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda, Çetinkaya (2019) ebeveynlerin dijital araçları genellikle çocuklara onların vakit geçirmeleri amacıyla kullandıklarını ileri sürdüklerini belirttiklerini ifade etmiştir. Öte yandan Small ve Vorgan (2011), dijital yerliler/öğrenciler teknolojiyi kullanma konusunda hızlıca adapte olurlarken dijital göçmenler/veliler teknolojiye hala tedbirli bir yaklaşım sergilediklerini vurgulamıştır. Orta yaşta bulunan bu dijital göçmen bireylerin bazıları dijital ortamlara uyum sağlamaya çalışırken, bazıları tamamen kullanmayı ya da bir eylemi gerçekleştirmeyi reddetmektedir (Palfrey ve Gasser, 2008). Bu çalışmada ise katılımcılar ilk olarak çocukların uzaktan öğretim süreçlerinden yararlanmalarını kabul etmek istemedikleri ancak, zamanla bakış açılarında değişim meydana geldiği, öğrenmenin her durumda gerçekleşebileceğini ve dolayısıyla çocuklarının öğrenmelerini desteklemek için bu dijital platformlara erişimlerini kolaylaştıracak girişimlerde buldukları gözlenmiştir. Ancak bu dönüşümle birlikte velilerin bir ikilem yaşamaya başladıkları da görülmektedir. Şöyle ki veliler çocukların bu cihazlarla ne kadar zaman geçirmesi gerektiği, onlara nasıl bir tepki vereceklerini, bu cihazlarla hangi platformlarda ne kadar ve nasıl bir zaman geçirdiğini bilememenin yaşattığı bir ikilemi yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatürde, velilerin uzun süreli teknoloji kullanımına yönelik kaygılarını destekler nitelikte sonuçlar mevcuttur (Çakır, 2013; Koçak ve Köse, 2014). Muslu ve Bolışık (2009), kontrolsüz uzun süreli dijital araçlarda zaman geçirmenin çocuklarda fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel açıdan birçok sorunu beraberinde getirdiğini ifade etmiştir. Küçükvardar (2019) ise kişinin teknolojik araç kullanımı için ayırdığı sürenin kontrol edilmez bir duruma gelmesi sonucunda bağımlılık durumunun ortaya çıktığını vurgulamıştır. Bu bağlamda Goodwin (2018), teknolojik bağımlılığın davranışsal olarak bozukluklara yol açtığını belirtmektedir. Bu yüzden aileler ve öğretmenlerin, öğrencileri dijital cihazları ve ortamları sorumlu bir biçimde kullanmaları konusunda eğitmeleri (Ribble ve Bailey, 2007) ve bu şekilde öz denetimli ve kontrol edilebilir bir teknoloji kullanımının ortaya çıkmasını sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

Eğitim sistemleri ise COVID-19 sebebiyle fiziksel olarak okulların devre dışı kalma gerçeği ile eğitim faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması zorunluluğu arasında kalarak bir bocalama süreci yaşamıştır. Hem mevcut alt yapının uzaktan öğretim hazır olmaması hem de mevcut personelin bu platformlardan eğitim faaliyetlerini yürütebilecek yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaması eğitim sisteminin bu yeni mecralara hazırlıksız yakalandığını ortaya çıkarmıştır. Ancak bu durumun farkındalığıyla bir yandan dijital alt yapıyı güçlendirme bir yandan da eğitim çalışanlarına webinarlar düzenleyerek onları geliştirme çabalarına girişilmiştir. Bu çalışmada olduğu gibi, Sun vd. (2008) uzaktan eğitimin öğretim süreçlerine dahil edilmesinin bazı eğitim kurumlarında istenilen sonuçların elde edilmesini sağlamadığını belirtmişlerdir. Condie ve Livingston (2007) bu durumu eğitimcilerin dijital ortamları eğitim ortamlarında kullanabilecek yeterliliğe sahip olmamasından kaynaklanan dezavantajlı bir durumun ortaya çıkarması ile açıklamıştır. Diğer taraftan COVID-19 pandemisi sonucu eğitim kurumları acil bir uzaktan öğretim sürecine geçmiştir. Dolayısıyla birçok kurumun ani gelişen bu duruma yönelik bir eylem planı yoktu. Ancak Adiyatra vd. (2018) ifade ettiği gibi kurumların uzaktan eğitime geçiş süreci plan ve program dahilinde olmalıdır.

Sonuç olarak, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin (aktörler) uzaktan öğretim süreçleri (aktivite sistemi) ve kullanılan dijital platformlara (araçlar) karşı farklı bir bakış açısı geliştirdiği görülmektedir. Başlangıçta, bu platformlara güvenilmeyeceği düşüncesi ve hazırlıksız yakalanmış olma endişesi egemendi. Ancak zamanla, bu düşünce değişmiş ve tüm paydaşlar, eğitim sürecini desteklemek için kişisel veya kurumsal adımlarla kolektif bir çaba sarfetmeye başlamışlardır. Bu perspektif değişimi, eğitimin sürekliliğini sağlama ve dijital platformların gelecekteki eğitim süreçlerine entegrasyonu konusunda umut verici bir durumun öncülü olarak görülebilir. Aktivite kuramı gereği "Çelişkiler, aktivite sistemlerinde gerilimlere yol açabilir, ancak aynı zamanda dönüşüme de neden olabilir." Örneğin, eğitim bağlamında, öğretmenlerin pratiklerinde bir çelişki meydana gelebilir; yeni bir teknoloji faaliyet sistemlerine dahil edildiğinde ve eski bir unsurla çatıştığında ortaya çıkabilir (Engeström, 2001, s. 137). Ancak, araştırmanın ortaya koyduğu bir diğer bulgu ise, paydaşların dijital platformlarda harcanan zamanı dengeleme, bu cihazlarla geçirilen sürelerdeki belirsizlik ve öğrencilere nasıl yaklaşılacağı gibi pedagojik zorlukların hala varlığını sürdürdüğüdür.

Sınırlılıklar

Pandemi döneminin bir zorunluluğu olan sosyal ortamlara/topluluklara/kurumlara bizzat giderek gözlem yapmadan kaynaklı, zenginleştirilmiş betimleme (thick description) yapılamamıştır. Bu bağlamda, tüm verilerin çevrimiçi ortamlar üzerinden toplanmış olması bir sınırlılık olarak görülebilir.

Etik Kurul İzni

Bu araştırma, Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Komisyonu'nun 14/03/2022 tarih ve E-73628654-604.01.01-174807 sayılı kararı ile etik ilkelere uygun olduğu beyan edilmiştir.

Yazar Katkısı

Çalışmaya tüm yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

- Adiyarta, K., Napitupulu, D., Rahim, R., Abdullah, D. & Setiawan, M. (2018). Analysis of e-learning implementation readiness based on integrated ELR model. *Journal of Physics: Conference Series*, 1007. doi: 10.1088/1742-6596/1007/1/012041.
- American Psychiatric Association, Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, fifth editon DSM-5, 2013.
- Ardıç, E. ve Altun, A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 12-30.
- Brooks, S., Wang, X., & Schneider, C. (2020). Technology Addictions and Technostress: An Examination of the US and China. *J. Organ. End User Comput. (JOEUC)*, 32, 1–19.
- Cardozo, G., Dubini, P., & Lorenzino, L. (2017). Bullying y cyberbullying: Un estudio comparativo con adolescentes escolarizados. *Rev. Mex. Psicol.*, 34, 101–109.
- Carvin, A. (2005). Tim Berners-Lee: Weaving a semantic web. http://www.cbpp.uaa.alaska.edu/afef/weaving%20the%20webtim_bernierslee.htm
- Choudhury, N. (2014). World wide web and its journey from web 1.0 to web 4.0. *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, 5(6), 8096-8100.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2005). *Research methods in education* (5th Ed.). Routledge Falmer.
- Condie, R. & Livingston, K. (2007). Blending online learning with traditional approaches: Changing practices. *British Journal of Educational Technology*, 38(2), 337-348.
- Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L., & Svedin, C.G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. *Comput. Hum. Behav.*, 55, 706–716.
- Creswell, J.W. 2007. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (2nd ed.). Sage.
- Engeström, Y. (2001). Expansive learning at work: Toward an activity-theoretical conceptualization. *Journal of Education and Work*, 14(1), 133-156.
- Engeström, Y. (2014). Activity theory and learning at work (pp. 67-96). Springer Fachmedien Wiesbaden.
- Çakır, H. (2013). Bilgisayar oyunlarına ilişkin ailelerin görüşleri ve öğrenci üzerindeki etkilerinin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 138-150.
- Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: method, applications, and issues. *Health care for women international*, 13(3), 313-321.
- Fineberg NA, Demetrovics Z, Stein DJ, Ioannidis K, Potenza MN, Grünblatt E, et al. (2018). Manifesto for a European research network into problematic usage of the internet. *European Neuropsychopharmacology*, 28(11):1232–467. <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2015.04.002.40>.
- Francis, J. J., Johnston, M., Robertson, C., Glidewell, L., Entwistle, V., Eccles, M. P. ve Grimshaw, J. M. (2010). What is an Adequate Sample Size? Operationalising Data Saturation For Theory-Based Interview Studies. *Psychology and Health*, 25(10), 1229-1245.
- Goodwin, K. (2018). *Dijital dünyada çocuk büyütme: Teknolojiyi doğru kullanmanın yolları*. (T. Er, Çev.). Aganta Kitap.
- Griffiths, M.D., & Nuyens, F. (2017). An Overview of Structural Characteristics in Problematic Video Game Playing. *Curr. Addict. Rep.*, 4, 272–283.
- Gürarlan Baş, N., & Karatay, G. (2020). Effects of technology usage on the addictive behaviors of secondary school students. *Perspectives in Psychiatric Care*. 56, 871-877. <https://doi.org/10.1111/ppc.12504>.
- Koçak, H. ve Köse, Z. (2014). Ergenlerin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıkları ve sosyalleşme süreçleri üzerine bir araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kütahya özel sayısı, 21-32.
- Kohn, L. T. (1997). *Methods in case study analysis. The Center for Studying Health System Change*. Technical publication No. 2.
- Kuriplachová, G., Kováčková, G., Magurová, D., Majerníková, E., & Kendrová, L. (2019). Advantages and Disadvantages of E-learning in Nursing Teaching Process. *Journal of Health Systems and Policies*, 1(2), 53-62.
- Küçükvardar, M. (2019). *Bilişim çağında teknoloji bağımlılığı ve dijital istila üzerine bir araştırma* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Leontev, A. (1978). *Activity, Consciousness and Personality*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Lin, M.-P. (2020). Prevalence of Internet Addiction during the COVID-19 Outbreak and Its Risk Factors among Junior High School Students in Taiwan. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 8547.
- Marshall, M. N. (1996). Sampling for qualitative research. *Family practice*, 13(6), 522-526.
- Meyer, K. A. (2014). Student engagement in online learning: What works and why. *ASHE Higher Education Report*, 40(6), 1–114. doi:10.1002/aehe.20018
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook of new materials*. Thousand Oaks: Sage.
- Miller, P. (2005). Web 2.0: building the new library. *Ariadne*, 45(30), 10.
- Moreno-Guerrero, A.J., Gómez-García, G., López-Belmonte, J., & Rodríguez-Jiménez, C. (2020). Internet addiction in the web of science database: A review of the literature with scientific mapping. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 17, 2753.
- Muslu G.K. ve Bolışık B. (2009). Çocuk ve gençlerde internet kullanımı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(5): 445-450. http://www.korhek.org/khb/khb_008_05-445.pdf

- Nawaz, A. (2011). Users' training: The predictor of successful eLearning in HEIs. *Global Journal of Computer Science and Technology*, 11(4), 1-8.
- O'Reilly, T. (2007). What is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. *Communications & Strategies*, 1(3), 17-37.
- Ouma, G. O., Awuor, F. M., & Kyambo, B. (2013). E-Learning Readiness in Public Secondary Schools in Kenya. *European Journal of Open, Distance and E-learning*, 16(2), 97-110.
- Palfrey, J., & Gasser, U. (2008). *Born digital: Understanding the first generation of digital natives*. Basic Books.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications.
- Ribble, M. and Bailey, G. (2007). *Digital citizenships in schools*. ISTE.
- Sabbah H, Khamis R, Zorkot D, Sabbah S, Droubi N, Sabbah, I. (2019) The social media and technology addiction and its associated factors among university students in Lebanon using the Media and Technology Usage and Attitudes Scale (MTUAS). *J Comput Commun*. 7(11), 88-106. <https://doi.org/10.4236/jcc.2019.711007>.
- Savolainen, I.; Oksanen, A.; Kaakinen, M.; Sirola, A.; Paek, H.J. (2020). The Role of Perceived Loneliness in Youth Addictive Behaviors: Cross-National Survey Study. *JMIR Mental Health*, 7(1), 1-14.
- Shivalingaiah, D., & Naik, U. (2008). Comparative study of web 1.0, web 2.0 and web 3.0. *International Caliber*, 499-507. <https://ir.inflibnet.ac.in/bitstream/1944/1285/1/54.pdf>.
- Small, G., & Vorgan, G. (2011). Your brain is evolving right now. M. Bauerlein (Ed), *The digital divide: Arguments for and against Facebook, Google, texting, and the age of social networking* (ss. 76-96) içinde. Penguin.
- Soper, W. B., & Miller, M. J. (1983). Junk-time junkies: An emerging addiction among students. *The School Counselor*, 31, 40-43.
- Sucu, İ. (2020). Yeni Dünya Düzeninde Dönüşümün İletişim ve Medyadaki İlk Adımları: Covid-19 Sonun Başlangıcında Yeni Bir Dijital Çağ *Journal of Human and Social Sciences*, 3(2), 556-566. <https://dergipark.org.tr/en/pub/johass/issue/57478/772366>
- Sun, P. C., Tsai, R. J., Finger, G., Chen, Y. Y., & Yeh, D. (2008). What drives a successful e-Learning? An empirical investigation of the critical factors influencing learner satisfaction. *Computers & Education*, 50(4), 1183-1202.
- Tezer, M., Ulgener, P., Minalay, H., Ture, A., Tugutlu, U., & Harper, M. G. (2020). Examining the relationship between academic procrastination behaviours and problematic Internet usage of high school students during the COVID-19 pandemic period. *Global Journal of Guidance and Counseling in Schools: Current Perspectives* 10(3), 142-156. <https://doi.org/10.18844/gjgc.v10i3.5549>.
- Throuvala, M. A., Griffiths, M. D., Rennoldson, M., & Kuss, D. J. (2019). School-based prevention for adolescent Internet addiction: Prevention is the key. A systematic literature review. *Current Neuropharmacology*, 17(6), 507-525. <https://doi.org/10.2174/1570159X16666180813153806>.
- Ustun, A. B., & Tracey, M. W. (2020). An effective way of designing blended learning: A three phase design-based research approach. *Education and Information Technologies*, 25, 1529-1552. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-09999-9>.
- Vygotsky, L.S. (1978) *Mind and Society*, Harvard University Press.
- Vygotsky, L. (1998). *Pedagogy of the adolescent*. R. Rieber (Ed.). *The Collected Works of L. S. Vygotsky, Vol 5, Child psychology*. New York: Plenum, 31-184.
- Wang, H. Y., Sigerson, L., & Cheng, C. (2019). Digital nativity and information technology addiction: Age cohort versus individual difference approaches. *Computers in Human Behavior*, 90, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.08.031>
- Waycott, J., Bennett, S., Kennedy, G., Dalgarno, B., & Gray, K. (2010). Digital divides? Student and staff perceptions of information and communication technologies. *Computers & Education*, 54(2010), 1202-1211. doi:10.1016/j.compedu.2009.11.006.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yin, R. K. (2009). *How to do better case studies*. *The SAGE handbook of applied social research methods*, 2, 254-282.
- Yamamoto, G. T., Özgeldi, M., ve Altun, D. (2018). Instructional Developments and Progress for Open and Equal Access for Learning, *Open and Equal Access for Learning in School Management* 117-143.
- Young, K. S. (1997). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1, 237-244.

Extended Abstract

Under the shadow of distance education or school-related inquiry sessions that have become a daily routine during COVID-19, there will be a growing concern that students' digital media connections will lead to problematic internet use. Internet use camouflaged by "distance education" may be an implicitly sanctioned way to reinforce digital addiction. The literature allows this to be termed "digital addiction camouflaged by distance education" for hedonic purposes. Mismanagement of digital media engagement can exacerbate this hedonic appetite, which, under ostensibly pedagogical work, will lead young people into a more complex chain of digital habits. The COVID-19 pandemic has increased the amount of time households spend on distance education platforms and digital devices. The pandemic-induced emergency transition from onsite education to online learning options has resulted in changes in how families evaluate digital environments. In this context, this study examines how adults (parents and teachers) who are in close contact with children, need to connect to digital tools and environments in order to continue their educational activities that have emerged with the pandemic, with the thought of traditionally leading to digital addiction, and how to keep away from digital tools. It aims to reveal how they manage and try to make sense of this situation.

Method

This research is designed as a case study that attempts to reveal whether there is a change in the perspectives of teachers, students, parents and the education system/institutions, who are the stakeholders of this process, with the transfer of teaching activities to completely online environments during the COVID-19 period. The study group comprised of 11 teachers working at different levels. Data were collected through online interviews using a semi-structured form and were analyzed by content analysis.

Findings

This study aims to reveal whether there is a change in stakeholders' perspectives towards digital devices and digital learning environments that are emergent in the distance education process. In this direction, attempts have been made to reveal what kind of changes and transformations occur in the teacher, student, parent and education system from the perspective of teachers in the distance education process. The findings obtained in this context are presented in the sub-headings to reveal changes and transformations. These are as follows: 1. Transformations of teachers' perspectives towards digital devices and learning environments in the distance education process, 2. Transformations of students' perspectives towards digital devices and learning environments in the distance education process, 3. Transformations of students' perspectives towards digital devices and learning environments in the distance education process, and 4. In the distance education process, the perspective transformations of the education system towards digital devices and learning environments are sub-headings.

Discussion

The findings of the study revealed that all stakeholders experienced a perspective transformation towards digital environments. However, it was determined that each stakeholder experienced different changes. In accordance with Activity Theory "Contradictions can result in tensions but also transformation in activity systems." In a context of education, for example, a contradiction in teachers' practices might occur when a new technology is introduced into their activity system and clashes with an old element (Engeström, 2001, p. 137).

It can be deduced that teachers have experienced a serious perspective change regarding distance education processes during the shift in the pandemic. They appeared to have developed an awareness about using ICT and integrating it into educational environments, and they seemed to have developed a perspective that they can use these digital environments as mainstream educational medium just beyond using them to increase student motivation in the classroom or to entertain students. In support of this result, Nawaz (2011) stated that teachers can participate in online professional development programs in order to manage their distance education processes and improve their ICT skills. It was revealed that students experience a different perspective change compared to teachers in this process. It can be stated that students in the Z generation are more advanced than teachers and parents in terms of their ability to use digital devices, their familiarity and the time they spend. Due to these characteristics, students can be described as "digital natives" (Small & Vorgan, 2011). In addition, Muslu and Bolşık (2009) stated that spending time on uncontrolled long-term digital tools brings many physical on psychosocial and mental problems in children. Küçükvardar (2019), on the other hand, emphasized that as a result of the time that the person allocates for the use of technological tools becoming uncontrollable, his situation with addiction arises. On the other hand, it can be said that parents are the group that has the most confusion in the transition process of teaching activities to digital environments. It can be inferred that they have more difficulty in making sense of this process because they are not active participants in this teaching process, such as students or teachers. Education systems, on the other hand, have experienced a period of confusion between the fact that they cannot be physically present in schools due to COVID-19 and ensuring the continuity of educational activities.